

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปรีชา ปั่นกล้า

รูปอารมณ์จากแสง

Rama IX Art Museum Foundation

Body of Abstraction from Light

Assistant Professor Preecha Pun-Klum

Rama IX Art Museum Foundation

นิทรรศการผลงานศิลปกรรม

Art Exhibition

รูปอารมณ์จากแสง

Body of Abstraction from Light

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปรีชา ปั่นเกล้า

Assistant Professor Preecha Pun-Klum

ณ หอศิลปะและการออกแบบ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

13 - 31 กรกฎาคม 2552

at The Gallery of Art and Design

Faculty of Decorative Arts, Silpakorn University

July 13th - 31st, 2009

คำนำ

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมชุดรูปอารมณ์จากแสง
นี้เป็นการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกจากสื่อรูปไฟ อันเป็น
รูปธรรมที่สามารถดึงภาพประสบการณ์ความจำได้หมายรู้ของ
เราถึงภาวะที่แตกต่างกันไปอาทิ แสงสว่าง ความร้อน
ความรุ่งโรจน์ พลัง ความทุกข์ ซึ่งจุดมุ่งหมายของข้าพเจ้า
เป็นผู้แสดงผลจากภายในที่ได้รับแรงกระตุ้น โดยไม่ได้คำนึงถึง
ความเหมือนจริงหรือความเป็นนามธรรมเพราะในแต่ละสภาวะ
การตอบโต้ของจิตกับสื่อตลอดจนความคิดต่างสภาพกัน
ผู้ชมเป็นผู้ปรุงแต่งต่อจากข้าพเจ้าผ่านสื่อศิลปะอีกวาระหนึ่ง
นอกจากนั้นแล้วข้าพเจ้าได้พยายามรวบรวมแนวความคิด
จากการวิเคราะห์ผลงาน ที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบันและได้แสดง
เป็นผลความรู้เพื่อการศึกษาการสร้างสรรค์ศิลปกรรมของ
ข้าพเจ้าและอาจนำเอารูปความคิดนี้ไปต่อยอด หรือประยุกต์
เป็นแนวทางการศึกษาขั้นต่อไปได้

หนังสือจุฬิบัตร์เล่มนี้จึงได้รวมภาพผลงานในช่วงที่
ผ่านมาตั้งแต่ปี 2530 จนถึงปัจจุบันโดยได้คัดเลือกมาบางส่วน
ที่สำคัญต่อการเข้าใจแนวทางการพัฒนาจากการสร้างสรรค์
ชุดหนึ่งไปสู่อีกชุดหนึ่ง แต่ทั้งนี้ทั้งหมดเป็นการสร้างสรรค์
ส่วนบุคคลที่อาจสะท้อนความเป็นมา ความต่อเนื่องของการคิด
อารมณ์และรูปแบบอยู่ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งไม่ว่าจะเป็น
แนวความคิด รูปแบบ เทคนิค อาจมีการทำซ้ำหรือย่ำคิดย่ำทำ
ก็เพื่อผลแห่งการเรียนรู้และเข้าถึงสภาวะระหว่างรูปกับนาม
ที่เป็นสาระสำคัญ ไม่เฉพาะแต่ผลงานศิลปกรรมเท่านั้น แต่ยัง
ผลไปสู่สภาวะของชีวิตที่ประกอบด้วยรูปและนามเช่นกัน

(ผศ.ปรีชา ปั่นกล้า)

กิตติกรรมประกาศ

คุณงามความดีที่เกิดแก่ข้าพเจ้าโดยการกระทำและความคิดจาก
ปรากฏการณ์ครั้งนี้ข้าพเจ้าขอส่งผลบุญต่อพ่อแม่ ญาติ พี่น้อง ภรรยา
ผองเพื่อน ลูกหลานทั้งหลาย ตลอดจนเจ้ากรรมนายเวรทุกท่านมีแต่
ความสุข ปราศจากทุกข์ทั้งกายใจ

Rama IX Art Museum Foundation

ข้าพเจ้าตั้งใจที่จะแสดงความกตัญญูต่อครูบาอาจารย์ ที่ได้
หล่อเลี้ยงจิตวิญญาณมาจนปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งขออุทิศบุญกุศล
ต่อท่าน อาจารย์มานิตย์ ภู่อารีย์ ศิลปินผู้ล่วงลับ ผู้ยังคงสถิตย์อยู่ใน
ส่วนลึกของจิต อันเป็นสุภาพบุรุษและเสมือนพ่อที่พยายามสั่งสอนขับ
เคลื่อนจิตอันเป็นกุศลและพลังคุณแก่ลูกให้ชอบด้วยกาย วาจา ใจ

สารบัญ

เส้นทาง	6
จุดเริ่มต้น	6
ชีวิตกับการสร้างสรรค์	7
ปรากฏการณ์นามธรรม	9
รูปอารมณ์จากแสง	9
ส่วนนำ	10
การสร้างสรรค์	12
แรงกระตุ้นเร้าจากภายนอก	12
แรงกระตุ้นเร้าจากภายใน	13
ไฟ	14
แนวความคิด	14
สาระนามธรรม	15
ภาวะรูปภาวะนาม	16
ผลงานสร้างสรรค์ศิลปกรรม	22
รูปอารมณ์จากแสง 2552	
รวมภาพผลงานที่ผ่านมา	46
รวมภาพผลงานในนิทรรศการ	47
ประวัติศิลปิน	46
บรรณานุกรม	51

Rama IX Art Museum Foundation

รูปอารมณ์จากแสง

Body of Abstraction from Light

2552

รูปอาร์มณจากแสง

Body of Abstraction from Light

2552

Rama IX Art Museum Foundation

เส้นทาง

การเดินทางในการสร้างสรรค์ของข้าพเจ้าคงไม่บังเอิญที่ได้ทำงานแต่ละช่วงเวลาที่ผ่านมาในอดีต มีความต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน ทุกอย่างเกิดขึ้นอย่างเป็นลำดับขั้นตอนของการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ ตลอดจนการสร้างสรรค์ได้แรงผลักดันจากวิถีแห่งการดำเนินชีวิต ในรูปแบบศิลปะที่สอดประสานต่อบุคคลิกที่ไม่ยอมหยุดนิ่ง ด้วยภูมิปัญญาที่ขาดเวลาของข้าพเจ้าเองที่ไม่อาจรุดหน้าไปไกลกว่านี้ แต่การพัฒนาอย่างค่อยเป็นไปนี้เอง ทำให้ข้าพเจ้ายิ่งเข้าใจในความรู้และรู้จักตนเองพอสมควร

จุดเริ่มต้น

ข้าพเจ้าเติบโตมาในครอบครัวที่ไม่ได้ยากจนจนไม่มีกิน แต่ก็ไม่มีทรัพย์สินสมบัติ บิดามารดาส่งเสริมด้านการศึกษาให้มีความรู้เป็นมรดก ซึ่งนับเป็นความโชคดีของพี่น้องทั้งสามคน

โดยข้าพเจ้าเป็นน้องคนสุดท้อง แม่ป่วยด้วยโรคมะเร็งเสียชีวิตไปก่อน พ่อต้องขายทุกอย่างให้ข้าพเจ้าได้เรียน พ่อและพี่ช่วยเหลือนจนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี

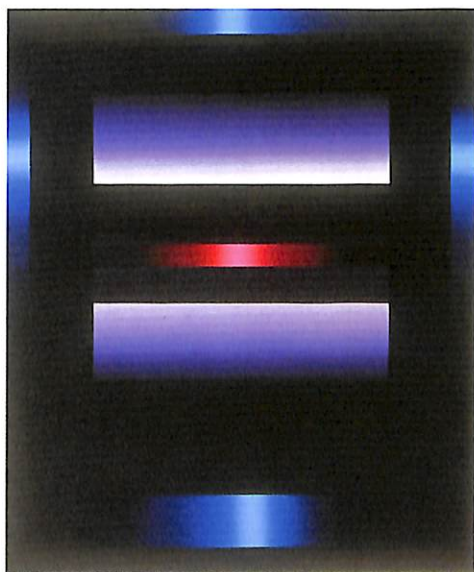
โดยแรงกระตุ้นจากภาวะที่อึดครึ้มในภาวะที่ต้องต่อสู้ นั้นมีผลกระทบต่อกภาวะจิต ความต้องการ ความอยากเริ่มสะสมอะไรไม่มีก็ต่อสู้ให้มี ความทะเยอทะยานซึ่งเป็นแรงเร้าจากภายใน ประกอบกับความเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมจากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง ยิ่งทำให้ข้าพเจ้าเกิดความอยากได้ อยากมีเป็นทวีคูณ ด้วยชีวิตที่ผันผวนจึงเป็นแรงบันดาลใจในการทำงานสร้างสรรค์ตามแนวความคิด ความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่งในศิลปนิพนธ์ระดับปริญญาตรี

ข้าพเจ้ารู้สึกถึงความเปลี่ยนแปลงของชีวิตว่าเป็นสาระสำคัญจากสถานที่หนึ่งสู่อีกที่หนึ่ง จากสถานภาพหนึ่งไปเป็นอีกแบบหนึ่งมันเป็นไปตามครรลองของชีวิตเช่นนั้น เมื่อจบ

การศึกษาคณะจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มาเรียนต่อระดับปริญญาโท คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร การเข้ามาอยู่ในเมืองหลวงเป็นเรื่องใหญ่กับเด็กบ้านนอกแบบข้าพเจ้า ได้เห็นความเจริญแบบสุดขีดตามประสบการณ์ที่ผ่านมา สภาพที่เปลี่ยนไปนี้เป็นส่วนสำคัญตอกย้ำความยอมรับความเปลี่ยนแปลงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมากขึ้นอีก จนถึงการทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทก็ยังคงแนวความคิดเรื่องความเปลี่ยนแปลงเป็นสาระหลัก แต่ให้ความสนใจในหลักกรรมทางพุทธศาสนามากขึ้น ทำให้เกิดการศึกษาถึงองค์ประกอบของมนุษย์ที่มีกายและจิตเป็นเนื้อหาสำคัญในผลงานชุด “ปฏิสัมพันธ์ของรูปกับจิต”

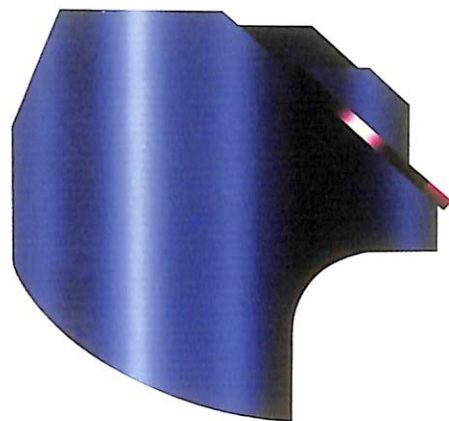
นี่เป็นจุดเริ่มต้นของการทำงานสร้างสรรค์ศิลปะของข้าพเจ้า ซึ่งข้าพเจ้าขออະเลยที่จะไม่พูดถึงการต่อสู้แต่ละช่วงที่ผ่านมา

Rama IX Art Museum Foundation

(ซ้าย) นโมคติ (Imagination)
แม่พิมพ์กระดาษ
80 x 100 ซม.
2530

(ขวา) ภาววัตถุนิยม (Materialist)
แม่พิมพ์กระดาษ
80 x 100 ซม.
2530

ชีวิตกับการสร้างสรรค์

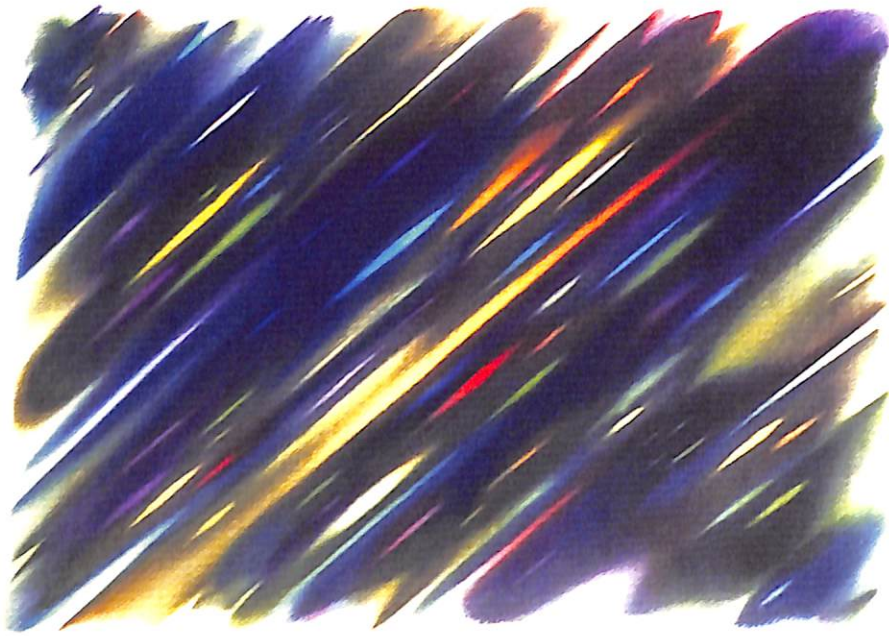
ข้าพเจ้ามาเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาประยุกต์ศิลปศึกษา คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ตามความมุ่งหมายที่ตั้งใจไว้ว่าจะมาเป็นอาจารย์สอนศิลปะ 10 ปี ตั้งแต่แรกเริ่มด้วยสิ่งแวดล้อมของครอบครัวที่เป็นครูอาจารย์กันมาก จึงนิยมเรียนที่จะเรียนอีกทั้งตนเองก็อยากเป็นครู

ต้องเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ เต็มตัว ไม่มีอะไรติดตัวมา นอกจากความรู้และความอยากเป็นครู เข้ามาอยู่หอพักบริเวณไม่ไกลจากมหาวิทยาลัยศิลปากร อาศัยพื้นที่ในที่ทำงานเป็นสตูดิโอสร้างสรรค์งาน

ผลงานระยะนี้ให้ความสนใจต่อดนตรี พยายามที่จะสร้างงานศิลปะให้เกิดเสียงดนตรีที่ตนแต่งขึ้นทั้งที่ตนเองไม่ประสาเรื่องดนตรี

ท่ามกลางความมืดคืนหนึ่ง เงียบสงัดจนเราได้ยินเสียงลมหายใจเข้าออกและเสียงหัวใจของเราเต้น นั่นคือสัญญาณการมีชีวิตอยู่ เมื่อถูกรุกเร้าด้วยเสียงจากสิ่งรอบข้างกระทบโสตประสาทหากเรายินได้รับฟังก็จะเป็นทุกข์ ดังเสียงที่กล่อมเราเมื่อยามเด็กคงเป็นเสียงของมารดาร้องเพลงกล่อมเรา

(ขวา) ภาววัตถุนิยม (Materialist)
แม่พิมพ์กระดาษ
80 x 100 ซม.
2530

สภาวะแห่งความเคลื่อนไหว
(Kinetic Emotion)
แมทธิมพีไค
85 x 110 ซม.
2532

Rama IX Art Museum Foundation

ให้ได้หลับไหล แต่ ณ เวลานี้ เสียงรถมอเตอร์ไซด์ก็แผดเสียงอันแหลมเสียดฟ้าสะท้อนเตือนโสตประสาทให้ตื่นไหว จากนั้นจึงค่อยๆ จางหาย แต่ยังไม่ทันจะสิ้นเสียงก็ถูกแทรกด้วยเสียงที่เปล่งออกมาด้วยลูกคอ เอื้อนไปตามทำนองของจังหวะการเร่งเร้าของรถสามล้อเครื่องคันแรก คันที่สองและสามตามมา ในจังหวะนั้นเสียงที่คับใหญ่ของรถบรรทุก ซึ่งคงบรรทุกของมาหนักพอหูจนรับรู้ได้ถึงแรงสั่นที่มาเป็นระลอกคล้ายแผ่นดินไหว เสียงนี้กลับโอบล้อมเราอย่างสุภาพ ประสานต่อกันเป็นท่วงทำนองเพลงแห่งราตรีในนคร เพียงช่วงเวลาสั้นๆ นั้นข้าพเจ้าได้เข้าใจแล้วว่า นี่คือเสียงเพลงในงานศิลปะของเรา

ดูเหมือนว่าบทบรรเลงนั้นจะจับกล่อมเราทุกคืนวันจนเมื่อถึงจังหวะที่เร่ร่อนโหมโรงคลาคล่ำด้วยเสียงอีกทีก็

ปลุกให้ตื่นรีบเร่งขวบขวายแข่งกับเวลาท่ามกลางเสียงชีพยกระดับฐานะ ไหว่ว่าหาจุดสมบรูณ์ของตนเองและครอบครัวในสิ่งแวดล้อมสังคมเมืองอันมีบุคคลิกขวบขวายหลงใหลด้วยแสงสี ตึกงามบ้านช่อง รถและสิ่งอำนวยความสะดวกนานัปการ คงปฏิเสธได้ยากว่าเราต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดในระดับพื้นฐาน แต่ความต้องการไม่ได้หยุดอยู่แต่พออยู่พอกิน ยังมีสิ่งอื่นอีกมากมายที่หยอกล้อให้ลุ่มหลงต้องกระเสือกกระสนหาวิธีเพื่อให้ได้มาไว้ครอบครองเพื่อสร้างสมดุลย์ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การแข่งขันต่อสู้ดิ้นรนจึงเกิดขึ้นตลอดเวลามนุษย์จะตกอยู่ในภาวะของการขาดความสมดุลย์ของร่างกายและจิตที่เหมาะสม จากแนวคิดนี้จึงเกิดงานสร้างสรรค์ศิลปะชุด “อดุลยภาพแห่งอารมณ์”